

УДК 811.112.2'373

Косович О.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО СУТЬ НЕОЛОГІЗМУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

У статті розглядаються деякі проблеми неології. Зокрема, автором представлені різні точки зору вітчизняних та зарубіжних лінгвістів на основний об'єкт цієї науки – неологізм та критерії його виокремлення як одиниці.

Ключові слова: неологія, неологізм, новотвір, новація, неонімінація.

Косович О.В. К вопросу о сущности неологизма в современной лингвистике. В статье рассматриваются некоторые проблемы неологии. В частности, представлены разные точки зрения отечественных и зарубежных лингвистов на основную объект этой науки – неологизм и критерии его выделения как единицы.

Ключевые слова: неология, неологизм, новообразование, новация, неониминация.

Kosovych O.V. On the issue of neologism nature in modern linguistics. This paper investigates some problems of neology. Different points of views of Ukrainian and foreign linguists upon the main object of neology e.g. neologism and its differentiation criteria are presented.

Key words: neology, neologism, innovation, novation, neonomination.

Неологія як молода та перспективна галузь мовознавства переживає свого роду "неологічний бум". Проте, в ній є наявною низка важливих невирішених проблем. До їхнього переліку відносимо відсутність чіткої термінологічної бази, в тому числі і визначення об'єкту неології – неологізму та самого процесу неологізації, не є встановленими з достатньою чіткістю та прозорістю і критерії до цього.

Як відзначає Л. П. Катлинська, "питання про те, що таке неологізм у власне лінгвістичному смислі, все ж таки залишається відкритим" [7, 7]. Все це, на думку О. В. Сенько [16, 16], дає нам підстави зробити припущення, що неологія – це наука в галузі мовознавства, яка ще "не склалася", а поки що "формується". Це природній закономірний процес. Адже, будь-яка наука не одразу стає готовою, а проходить довгий, складний шлях становлення.

В нашій статті увага буде зосереджена на огляді загальних проблем неології та на визначенні основних понять та термінів неології.

Загальновідомо, що будь-яка наука, яка сформувалася, має свій термінологічний апарат, де кожен термін має єдине, що чітко окреслює його межі, значення. На жаль, цього поки що неможливо сказати про неологічну термінологічну систему, яка рясніє великим розмаїттям позначень, дефініцій. Сам об'єкт неології – нове слово має декілька назв, які об'єднуються загальною семою "нове" в синонімічний ряд: *новотвір, неотвір, новація, інновація, нова номінація, неонімінація, нове найменування, нововведення, неологізм, неонім, неоверб, неонейм тощо*. Одні з перелічених назв є відомими вже давно, інші з'явилися недавно.

Найрозповсюдженим з вищеперелічених термінів є "неологізм", який, до

речі, першим почав використовуватися для позначення нового (іншомовного) слова. Цей термін було запозичено з французької мови в XIX столітті (*néologisme* – з грецької *neos logos* – нове слово). Здавалось би, виходячи з етимологічного значення цього терміна, неологізмом є будь-яке нове слово, яке з'явилося у мові, тобто, дане поняття належить до переліку найбільш простих і абсолютно ясних. Проте з часом під неологізмом почали розуміти різні нові мовні одиниці. У зв'язку з цим термін "неологізм" значно розширив своє значення і не став задовільняти основній вимозі, що висувається до спеціального найменування, а саме однозначності. Цей факт і поставив його в один ряд з вищеназваними термінами, які тлумачаться в лінгвістичних дослідженнях і словниках зазвичай як повнозначні синоніми, що заміщають один одного.

Поняття "інновація", "новотвір", "нововведення" тлумачаться як абсолютні синоніми. В Радянському енциклопедичному словнику представлено таке тлумачення: "інновація" (*лінгв.*) – те ж, що й новотвір; "новотвір (інновація) (*лінгв.*) – нове явище у мові, переважно в галузі морфології, що виникло в даній мові в пізнішу епоху" [18, 493]. Знак рівності між поняттями "нововведення" та "інновація" ставить В. Г. Гак: "Для позначення будь-яких лексико-семантичних нововведень, узуальних чи оказіональних, ми будемо в широкому плані користуватися терміном "інновація" [4, 38]. Деякі лінгвісти віддають перевагу одному з названих термінів. В книзі В.Г.Костомарова "Мовний смак епохи" основним терміном, що позначає будь-яке нове слово, є "новотвір", пор.: "Серед новітніх новотворів багато назв осіб..." [8, 170]. С. В. Ільєсова надає перевагу терміну "інновація": "Під інновацією ми розуміємо нове слово, яке не є зафіксованим в тлумачних словниках" [5, 58].

Існують і інші погляди на нові слова. Р. Ю. Намітокова [7, 13] поділяє їх на 2 групи: неологізми та новотвори, протиставляючи їх одне одному. В даному випадку термін "новотвір" у розумінні автора є синонімічним до поняття "оказіоналізм".

Одночасно деякі лінгвісти пропонують розмежувати поняття "неологізм" і "новотвір", вказуючи на наявність у них низки відмінних ознак. Вони вважають, що відмінності між новотворами та неологізмами полягають в тому, що новотвори виникають у мові як першочергові та єдині поки що назви нових, раніше невідомих понять, а неологізми з'являються як синоніми, які несуть додаткову інформацію, як конотативні відтінки до вже існуючих понять. Нові слова відрізняються також і за причинами їхнього виникнення: у появі новотворів основна роль належить позамовним чинникам, а у виникненні неологізмів взаємодіють інтра- і екстралінгвістичні причини. Різними є темпи переходу нових слів з периферії ближче до центру лексичної системи: новотвори значно швидше проходять цей шлях у порівнянні з неологізмами, які повільно (і тільки частина з них, що найточніше відповідає потребам носіїв мови) переміщуються у напрямку до центру лексичної системи.

З даного випливає, що новотвори є стабільнішими у системі мови, а неологізми, навпаки, є нестійкими, можуть легко випадати з мови та переходити в історизми й архаїзми, не встигнувши в ній закріпитися. Різні сфери появи визначають і відповідно різні сфери вживання новотворів і неологізмів,

особливо у початковий період їхнього існування, поки вони не отримали всезагального використання [3, 150].

Подані тлумачення неологізму не викликають принципового заперечення. Проте, не можна не констатувати невизначеність ознак, на яких ґрунтується виокремлення неологізмів.

Деякі автори, оперуючи достатньо близькими термінами "неологізм", "інновація", "новотвір", прагнуть все ж конкретизувати їхні значення.

Є. В. Розен пропонує всі лексичні нововведення – нові словникові одиниці, нові фразеологізми, нові значення і нові варіанти слововжитку – позначати одним узагальнюючим терміном – "лексичні інновації", а неологізми як узуальні одиниці мови, які вже "усталилися", вважати їх "окремим випадком"; а терміни "новотвір" і "неологізм" повністю взаємозамінюваними. Пор.: "Новотворами прийнято називати неологізми, складені з окремих раніше використовуваних у мові слів і елементів або їхньої нової комбінації" або "переважна кількість неологізмів є новотворами" [15, 61].

Автори навчального посібника "Неологія і неографія сучасної російської мови" Т. В. Попова, Л. В. Рацібурська, Д. В. Гугунава відзначають, що дані терміни мають різну внутрішню структуру: "Іменник "інновація" використовується для позначення нових явищ на всіх рівнях мови. Субстантив "новотвір" через свою внутрішню форму "нове утворення" вживається або по відношенню до будь-яких інновацій – інновацій будь-яких рівнів мови, або по відношенню до словотвірних неологізмів – однієї з груп нових номінативних одиниць" [13, 8].

Відсутність чіткості у визначенні неологізму як об'єкту неології можна пояснити, на наш погляд, тим, що в лінгвістичній літературі відсутні праці, в яких були б конкретизовані значення і сфера вживання цих термінів. Аналіз новітніх дисертаційних досліджень, монографій, наукових статей з неології показує, що майже кожен дослідник перед тим, як розпочати роботу в цій галузі, опиняється перед вибором: використовувати одне з багатьох існуючих трактувань терміна або запропонувати своє. Тому не випадко в кожній праці зустрічаються формулювання: "В роботі під терміном "неологізм" розуміємо...", або "погоджуючись з ... ми розуміємо під неологізмами..." і т.д. Безумовно, один вчений навряд чи впорається із завданням створення чіткого термінологічного апарату. Це можна зробити тільки спільними зусиллями всіх вчених-неологів.

Початком роботи в цьому напрямку можна вважати, на наш погляд, монографію О. В. Сенько "Теоретичні основи неології" [16, 39], в якій автор робить спробу конкретизувати співвідношення між термінами "інновація" і "неологізм" з точки зору "наповнюваності" останнього (що саме слід розуміти під неологізмом). Пропонується звужити надмірно розширене значення терміна "неологізм" та повернути його в лоно етимологічного значення (нове слово). На думку автора, неологізм – це "власне лексична категорія" і тому недоцільно зараховувати до неологізмів одиниці несловного характеру, зокрема, морфеми і словосполучення. Слово, морфема, фразема є одиницями різних рівнів мови, а отже, вони повинні розглядатися в галузях лінгвістичних наук, що відповідають їхньому мовному рівню: неологізм – в неології, нео-

морфема – в граматиці і словотворі, неофразема – у фразеології. "Розведення" неоднорідних за своїми характеристиками мовних одиниць в різні структурні групи дозволяє розглядати неологізм як одне з видових понять по відношенню до терміна "інновація", що виступає як загальне, родове, і яке застосовується для позначення нового на всіх рівнях мови.

Ми погоджуємося з думкою О. В. Сенько і вважаємо, що так звані "неслова" – морфеми і фраземи потрібно вилучити з числа неологізмів як одиниці інших рівнів мови. Морфема і фразема не містять в собі основних категоріальних ознак слова – цілісності оформлення та ідіоматичності, а, відповідно, не можуть мати статус слова. Морфема має єдиний звуковий комплекс, вона є ціліснооформленою, проте характеризується несамотійністю прояву значення. Як відзначає О.О. Реформатський, "афікси не існують у мові поза словами, вони супроводжують корінь, слугуючи потребам словотвору та словозміни" [14, 207]. Вони є лише компонентами, що формують значення твірного слова, але самі по собі не виражають лексичне значення, яке є характерним для слова в цілому. Фразема відрізняється від слова роздільнооформленістю своєї навіть вихідної (словникової) форми. Порівняємо визначення фразеологічної одиниці, подане О. В. Жуковим: "Фразеологічна одиниця – це гібридна одиниця мови, що функціонально і семантично тяжіє до слова, а у формальному відношенні завдяки своєрідній рівневій інерції імітує поведінку синтаксичних одиниць" [6, 16]. Таким чином, з одного боку, фразеологічні одиниці можуть тяжіти до слова, тобто мати ті ж властивості, що й слово, а саме: номінативність та ідіоматичність. З іншого, – це роздільно-оформлена мовна одиниця, яка складається з двох і більше слів. Тому, на думку О. І. Молоткова, "незважаючи на близькість слова і ФО, вони не повністю є еквівалентними, не тотожними, є різними одиницями мови" [11, 29]. Маючи набір певних ознак, фразеологічні одиниці є одиницями особливого, фразеологічного рівня мови. Таким чином, неологізм і інші види інновацій (зокрема, морфема і ФО) – поняття близькі, але такі, що не перетинаються, тому і не можуть бути об'єднані одним терміном "неологізм".

Зараховуючи несловні одиниці до неологізмів, лінгвісти розуміють, що порушують цілісність неологічного об'єкту дослідження, яким є, звичайно, нове слово. Так, С. І. Алаторцева підкреслює наступне: "Визнавши, що розширення номінативних засобів мови неможливо без нових сполучень слів, ми вимушені або тільки умовно внести цю категорію нововведень в поняття "неологізм", або перейти від нього до нейтральніших та ширших понять "новація", "інновація" [1, 55]. Уникає терміна "неологізм" в описі нової лексики, в яку вносяться, окрім слів, також значення слів та ідіоми, Н. З. Котелова, віддаючи перевагу терміну з узагальненішим значенням "лексичні нововведення" [9, 22].

Отже, оперуючи термінами "інновація", "нововведення", "новотвір", "неологізм" як синонімами, неологи одночасно визнають, що між ними неможливо поставити знак рівності. Для сучасної лінгвістики стає характерним вживання терміна "інновація" у позначенні нових явищ на всіх рівнях мови. Термін "новотвір", виходячи зі своєї внутрішньої форми, може бути рівнозначним термінам "інновація", "нововведення", але не рівнозначним

поняттю "неологізм". Останній виявляється ширшим, оскільки до неологізмів відносимо не тільки лексичні новотвори, але й слова, запозичені з інших мов або слова, які отримали нові значення. З іншого боку, не кожний новотвір є неологізмом. Ми також вважаємо термін "інновація" родовим поняттям по відношенню до неологізмів і новотворів інших рівнів. Під неологізмами в даній роботі розуміємо лексичні новотвори, запозичення і слова з розширеним значенням.

Неоднозначність трактування терміна "неологізм" пояснюється також висуненням різних критеріїв для його характеристики. Висловлювання В. Г. Гака в кінці 70-х років минулого століття про те, що термін "неологізм" "не є визначений з відповідною чіткістю", залишається актуальним і сьогодні, хоча кількість досліджень в галузі неології збільшується. Вся справа в тому, що кожен дослідник розглядає нові слова зі своїх позицій, висуває на передній план критерії, які зважають на його цільову установку. Звідси і різні погляди на неологізми та їхню природу.

До поняття "неологізм" є вузький і широкий підходи. Представники вузького підходу відносять до неологізмів слова, які виникли для найменування нових реалій життя (нові реалії – нові явища – нові слова) (А. О. Брагіна, О. С. Ахманова, М. І. Фоміна). Їхня точка зору відповідає визначенню неологізму в "Словнику іншомовних слів", де неологізмом вважається "слово або мовний зворот, створені для позначення нового предмета або для вираження нового явища" [17, 341]. Інші лінгвісти виділяють в якості основної ознаки неологізму його абсолютну новизну (Р. О. Будагов, О. В. Калинин, Є. В. Розен, М. М. Шанський та інші). Деякі дослідники вважають головним у тлумаченні терміна "неологізм" часовий критерій (В.В. Виноградов, Б. М. Головін, Є. В. Розен, М. М. Золотарьова та інші). На думку представників даного напрямку, неологізмами є слова, які виникли на пам'яті покоління, яке їх використовує. А покоління, за даними сучасної демографії, змінюється через 30 років. Отож, згідно з цією концепцією, таким є і термін перебування нового слова в статусі неологізму. Проте це положення також можна віднести до дискусійного. Період входження неологізму в літературну мову може бути різним. Відносячи до неологізмів слова, "які усвідомлюються як нові лексичні одиниці, але не ввійшли до активного словникового запасу", – М. М. Шанський відзначає, що "якщо те чи інше слово, навіть, якщо виникло як мовний факт недавно, стало загальним та вживаним, втратило специфічні якості та ввійшло до активного запасу мови, воно вже не є неологізмом" [19, 159] Так, на наш погляд, нейтралізувались і стали єдиними офіційними позначеннями відповідної реалії слова у французькій мові, як **attachiant(e)** – людина, з якою ти не можеш жити, але без неї життя також не миле, **eurogner** – накопичувати гроші (у країнах з валютою євро), **textoter** – писати смски, **photophoner** – фотографувати на мобільний телефон, хоча виникли вони зовсім недавно.

Більшість лінгвістів вважають основною ознакою неологізмів новизну лексичної одиниці в суспільній свідомості в межах певного часового проміжку (К.В.Брітікова, Д.І.Ганич, Д.В.Мазурик, І.С.Олійник та ін.). Проте, на нашу думку, поняття "нове" та "новизна" є відносними, а такий параметр як "відчуття

новизни" можна охарактеризувати як суб'єктивний, чим і частково пояснюється термінологічний різнобій у сфері неології.

Поняття неологізму є історично змінним. Загалом будь-яке слово поступово втрачає статус неологізму в процесі соціалізації, функціонального закріплення в лексико-семантичній системі мови. Неологізм починає поступово засвоюватися мовним колективом, що й, відповідно, зменшує "відчуття новизни" з боку носіїв мови. Актуальність позначуваного денотата поступово призводить до активного використання слова чи словосполучення та позбавляє його ознак новизни, свіжості.

В лінгвістичній літературі представлені й інші точки зору на критерії виділення неологізмів, як, наприклад, зарахування до них нових слів, що не відзначені словниками, або слів, які переміщуються у "мовному просторі" (з однієї сфери вжитку в іншу) та інші.

Найбільш розробленою і загальноприйнятою точкою зору на визначення неологізму є позиція Н. З. Котелової, для якої є характерним широкий підхід до нових слів. Уважно вивчивши та проаналізувавши існуючі погляди вчених-лінгвістів на дефініцію неологізму і виділення його критеріїв, Н. З. Котелова знайшла їх вірними, але неповними та запропонувала свою систему "параметрів-конкретизаторів". Автор вважає, що поняття неологізму необхідно визначити онтологічно, тобто за суттєвими, відмінними параметрами. Їх чотири. Першим і основним з них Н. З. Котелова вважає параметр "час".

У зв'язку з цим неологізми визначаються як "нові слова якого-небудь періоду по відношенню до якого-небудь з передуючих періодів, тобто такі слова якого-небудь періоду, яких не було в передуючому періоді" [9, 14]. Таким чином, неологізм – це слово, що відобразило реалії того чи іншого часового зрізу. Для цього необхідно лише визначити межі періоду, склад неологізмів якого встановлюється, і межі періоду, по відношенню до якого береться даний відрізок часу. Що, власне, і робиться сьогодні Французькою комісією з термінології і неології (*Commission générale de terminologie et de néologie*). Другою суттєвою ознакою визначення неологізму Н. З. Котелова вважає точку відліку в мовному просторі: переміщення слів з однієї сфери вжитку в іншу, взаємодію між літературною мовою і мовою наук, діалектів, усним мовленням. За параметром "мовний простір" виділяємо наступні конкретизатори:

1) у мовах взагалі; 2) в даній національній мові; 3) в літературній мові;

4) у даній підмові. Виходячи з цієї класифікації, одна й та ж лексична одиниця може бути неологічною в одній мові або в одній з її сфер і узуальною в іншій. Так, іменник "**sushi**" був неологізмом для французької мови 60-х років ХХ століття, але не був таким для японської мови, з якої цей новотвір прийшов у французьку мову. Третій конкретизатор – це вид новизни мовної одиниці. Він здебільшого є важливішим для визначення типу неологізму, ніж його суті: новим може бути не тільки слово, але й значення слова (семантичний неологізм), а також сполучення слів (ідіома). Четвертий визначник пов'язаний зі встановленням структурних ознак новизни самого слова: які структурні ознаки слова дозволяють вважати його неологізмом, тобто передбачає вияв закономірностей словотвірної системи в структурі неологізмів, а також заданості та спонтанності в кожному конкретному випадку творення нових слів.

Враховуючи розглянуті вище конкретизатори, доходимо висновку, що лексичними нововведеннями називаємо слова, значення слів, ідіоми, які узусально існують у певний період у певній мові, підмові, мовній сфері тощо, і, які до того часу не існували. Дане визначення неологізму ґрунтується на розумінні неологізмів як соціально-історичної категорії з урахуванням багатосторонньої відносності поняття "нове".

На думку С. І. Алаторцевої: "... новими одиницями словникового складу можуть бути визнані слова, значення слів і сполучення, що є новотворами даної мови, так і внутрішні та зовнішні запозичення в ній, а також лексика і фразеологія, яка знову стала актуальною у вказаний період" [1, 48].

Деякі мовознавці, зокрема А.Рей, головний упорядник словників Робера, відносять до неологізмів запозичення, включаючи у цю категорію і зовнішні, і внутрішні запозичення (з територіальних діалектів, професійних жаргонів, національних варіантів мови тощо). Прикладами можуть слугувати такі слова *courriel, télécopie, télécopier, voyagiste* тощо.

В зв'язку з двояким (вузьким і широким) розумінням терміна "неологізм" варто вести мову про різнобій не тільки у визначенні критеріїв нових слів, але і в їхній класифікації. В залежності від того, на які ознаки спирається дослідник у своїй роботі, пропонуються традиційні класифікації або спеціальні класифікації з врахуванням ознак, властивих тільки для нових мовних одиниць, які аналізуються (наприклад, поділ неологізмів за ступенем їхньої новизни, тривалості існування тощо). Розглянемо дві найбільш повні класифікації неологізмів у сучасній лінгвістиці.

Спробу об'єднати існуючі класифікації всіх варіантів нових слів робить С. І. Алаторцева. Вона поділяє "лексико-фразеологічні новації" на 5 розрядів: 1) за формою мовної одиниці; 2) за ступенем новизни; 3) за способом номінації; 4) за відношенням до мови – мовлення; 5) за тривалістю існування.

На нашу думку, існуючі класифікації можуть бути розширені за рахунок вивчення процесів неологізації на фонетичному, граматичному, стилістичному рівнях (окрім лексичного).

Друга класифікація, представлена авторським колективом навчального посібника "Неологія і неографія сучасної російської мови" Т. В. Поповою, Л. В. Рацибурською і Д. В. Гугунави, має багато спільного з класифікацією С. І. Алаторцевої. Автори виділяють неологізми за чотирма параметрами: 1) за видом мовної одиниці (за формою – в С. І. Алаторцевої), 2) за ступенем новизни, 3) за видом реалії, що позначається, 4) за способом утворення.

Прийнявши до уваги наявні в науковій літературі точки зору на неологізми, критерії їхнього виділення та принципи їхньої класифікації і, по можливості, дотримуючись міркувань вищеназваних авторів, ми спробуємо запропонувати своє визначення терміна "неологізм", а також критерії виділення і класифікацію нових мовних одиниць. Ми не відносимо до поняття "неологізм" фразеологічні сполучення, по-перше, з тією причини, що вони не містять в собі двох необхідних ознак слова – "цільно-оформленості" та "ідіоматичності", по-друге, в лінгвістиці давно сформувалась самостійна галузь "фразеологія" з власною термінологічною базою, де і повинні розглядатися одиниці мови, які відносяться до фразеологічного рівня. А неологізм є об'єктом дослідження

лінгвістичної науки – неології. Віднесення до неологізмів тільки словникових одиниць мови відповідає вимозі, що висувається до спеціального терміна, – однозначності. Термін "неологізм" ми розуміємо у вузькому смислі та надаємо йому наступне визначення: це нове слово за формою і/або за змістом, яке виникає в певний період розвитку мови, отримує розповсюдження, визнається мовною нормою і сприймається в даний період як нове більшістю носіїв мови. В якості неологізмів сучасної французької мови можна назвати, наприклад, такі слова, як *corium* (надзвичайно радіоактивна магма), *liquidateur* (ліквідатор аварії на атомній електростанції), *mox* (змішане оксидне паливо), *oscariser* (нагороджувати премією Оскар), *cyberdépendance* (кіберзалежність), *urgentissime* (надзвичайно терміновий), *pop-up* (рекламне віконечко, яке відкривається автоматично на деяких інтернет-сайтах), *fashionista* (жінка, яка завжди модно одягнена), інш.

Важливими критеріями відмежування неологізмів від інших інновацій мови є, на наш погляд, наступні: 1) номінативність (необхідність позначення нового предмета чи поняття); 2) новизна форми і/або змісту; 3) часовий показник (часові межі появи та існування нового слова у мові); 4) мовний простір (сфери і жанри вжитку).

ЛІТЕРАТУРА

1. Алаторцева С. И. Проблемы неологии и русская неография / С.И. Алаторцева. – диссер. ...доктора филологических наук: 10.02.01. – СПб, 1998. – 317 с.
2. Арутюнова Н.Д. Логический анализ языка: языки динамического мира / Н.Д. Арутюнова. – Дубна: Межд. университет "Дубна", 1999. – 458 с.
3. Будагов Р.А. Новые слова и значения / Р.А. Будагов // Человек и его язык. – М.: Наука, 1976. – С.147-153.
4. Гак В. Г. О современной французской неологии / В.Г. Гак // Новые слова и словари новых слов. - Л., 1978. – С. 36-57.
5. Ильясова С. В. Новые реалии общественно-политической жизни и их отображение в инновациях (на материале инноваций конца XX в.) / С.В. Ильясова // Филология и культура: Тезисы II междунар. конф. /Отв. ред. Н.Н.Болдырев: в 3ч. Ч.11. – Тамбов: ТГУ, 1999. – 134 с.
6. Жуков А. В. Переходные фразеологические явления в русском языке / А.В. Жуков. – Новгород: НГУ, 1996. – 132 с.
7. Катлинская Л. П. Живые способы создания русских слов / Л.П. Катлинская. – М.: Прометей, 1995. – 165 с.
8. Костомаров В. Г. Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа / В.Г. Костомаров. – М., 1994. – 320 с.
9. Котелова Н. З. Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов / Н.З. Котелова // Новые слова и словари новых слов. – Л.: Наука ЛО, 1978. – С. 5-26.
10. Мазурик Д.В. Іноваційні процеси в лексичі сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.): дис. ... кандидата філол.наук: 10.02.01/Д.В.Мазурик. – Львів, 2002. – 212 с.
11. Молотков А. И. Основы фразеологии русского языка / А.И. Молотков. – Л.: Наука, 1977. – 129 с.
12. Намитокова Р. Ю. Авторские неологизмы: словообразовательный аспект / Р.Ю. Намитокова. – Ростов: РИД, 1986. – 160 с.
13. Попова Т. В. Неология и неография современного русского языка: учеб. пособие /Т. В. Попова, Л. В. Рацибурская, Д. В. Гугунава. – М.: Наука, 2005. – 96 с.
14. Реформатский А. А. Введение в языковедение / А.А. Реформатский. – М.: Наука, 1967. – 536 с.
15. Розен Е. В. На пороге ХХ1 века. Новые слова и словосочетания в немецком языке /

Е.В. Розен. – М.: Менеджер, 2000. – 192 с.

16. Сенько Е. В. Теоретические основы неологии / Е.В. Сенько. – Владикавказ: ВИД, 2001. – 235 с.

17. Словарь иностранных слов. – М.: Наука, 1979. – 670 с.

18. Советский энциклопедический словарь / Под ред. А.М. Прохорова. – М., 1982. – 1437 с.

19. Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка / Н.М. Шанский. – М.: Наука, 1972. – 230 с.

20. Rey A. A mots découverts / A. Rey. – Paris: Laffont, 2006. – 462 p.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2012 р.